

ŚLADAMI CHEŁMOŃSKIEGO

Radziejowice – Nowe Budy – Kuklówka Zarzeczna - Bieniewice – Słubice - Grzmiąca – Kaleń - Żabia Wola – Żelechów

„Józef Chełmoński był mistykiem w sztuce, którą żywiłowo odczuwał wszelkimi instynktami swego bogatego zrozumienia i spostrzegawczości. Naturę kochał, wypatrywał ją i chwycił na gorącym uczynku, spijając tajemnice jej czaru, jak rosę niebieską, wdychał pełną piersią jej boskie zapachy, wchłaniał w duszę jej kształty, barwy, jej ciszę lub niepokój.” Tymi barwnymi słowami wspominał Józefa Chełmońskiego radziejowicki sąsiad i przyjaciel, Edward Krasiński, w swej książce: *O Radziejowicach i ich gościach niektórych. Latem 1888 roku, po powrocie z Paryża, Józef Chełmoński, wybitny polski malarz, reprezentant realizmu, zakupił w sąsiadującej z Radziejowicami Kuklówce skromny dworek z kawałkiem ziemi uprawnej, by spędzić tam ostatnie dwadzieścia sześć lat swojego życia. Związki Józefa Chełmońskiego z Radziejowicami i okolicą czynią nas odpowiedzialnymi za podtrzymywanie jego pamięci i pielęgnowanie wyjątkowego dorobku. Zapraszamy Cię na wycieczkę śladami tego wielkiego artysty.*

0 km Radziejowice - Gminne Centrum Kultury „Powozownia”: Wycieczkę rozpoczynasz przy Gminnym Centrum Kultury „Powozownia” w Radziejowicach, znajdującym się przy ul. H. Sienkiewicza 6. Podążaj zgodnie z oznaczeniami trasy, czyli po wyjściu z terenu GCK skieruj swój rower w lewo. Właśnie mijasz, zlokalizowany po obu stronach drogi, Zespół Pałacowo – Parkowy. Niewielka miejscowość, położona na lekko sfalowanym terenie wypiętrzenia mszczonowskiego, zawsze urzekła malowniczością. Walory krajobrazowe, a także obronne spowodowały, że w XV wieku zbudowano tu reprezentacyjną siedzibę właścicieli dóbr Radziejowskich. Wielokrotnie rozbudowywany renesansowy dwór w połowie XVII wieku przybrał formę regularnego barokowego założenia pałacowego, powiązanego z rozległym ogrodem. Pałac gościł wiele znakomitych osobistości polskich i zagranicznych dworów. Bywali tu Zygmunt III Waza, Władysław IV, Jan III Sobieski. Prymas Michał Radziejowski dokonał przebudowy jednej z oficyn dawnego założenia na pałac, stanowiący obecnie korpus główny zespołu. Po śmierci prymasa dobra odziedziczyli Prażmowscy. Następnie Radziejowice przeszły w posiadanie rodziny Ossolińskich i od 1782 roku Krasińskich. Obożny koronny Kazimierz Krasiński na przełomie XVIII i XIX wieku przebudował pałac nadając mu klasycystyczną formę. Prace przy podnoszeniu rezydencji do stanu świetności kontynuował Józef Wawrzyniec Krasiński - szwoleżer, oficer wojsk Księstwa Warszawskiego. Z jego polecenia wnętrza pałacowe zostały pokryte dekoracją malarską, na poddaszu urządzono mały teatr, wzniesiono neogotycki, romantyczny zameczek oraz murowany kościół. Wokół pałacu i zameczku założony został park krajobrazowy. Radziejowice, tak dogodnie położone blisko Warszawy, odwiedzali liczni goście. Bywali tu m.in. Juliusz Kossak, Henryk Sienkiewicz, Lucjan Rydel, Jarosław Iwaszkiewicz, a także główny bohater naszej wyprawy, Józef Chełmoński. To właśnie tutaj powstała największa, stała galeria dzieł wielkiego malarza, którą z pewnością warto zwiedzić podczas tej wycieczki. Po II wojnie światowej zdewastowany zespół pałacowy gruntownie odremontowano ze środków Ministerstwa Kultury i Sztuki. Od roku 1965 pałac zaczął pełnić funkcję Domu Pracy Twórczej dla twórców kultury. Przyjeżdżają tu pisarze, publicyści, aktorzy, filmowcy, muzycy i plastycy. Przez trzydzieści lat stałym rezydentem pałacu był Jerzy Waldorff. Obecnie pałac jest najważniejszym ośrodkiem kulturalnym regionu. Odbywają się tu liczne koncerty, wystawy, spektakle teatralne, warsztaty i plenery. Ugruntowaną pozycję wśród wydarzeń regionu zdobył Letni Festiwal im. Jerzego Waldorffa. Jest to cykliczna impreza, odbywająca się co roku w pierwszym tygodniu lipca, przyciągająca widownię z całej Polski i z zagranicy. Przez 8 dni na radziejowickiej scenie goszczą gwiazdy światowego formatu, prezentując publiczności sztukę najwyższej próby. Warto zaznaczyć, że wszystkie wydarzenia kulturalne organizowane przez Dom Pracy Twórczej w Radziejowicach mają charakter niekomercyjny i wstęp na nie jest wolny od jakichkolwiek opłat. Po zwiedzeniu obu części terenu radziejowickiego pałacu wróć do drogi, którą jechałeś i podążaj nią aż do skrzyżowania, na którym odbij w prawo. Pedalując cały czas przed siebie dojeżdżasz do ronda. Zjedź z niego trzecim zjazdem, w kierunku Grodziska Mazowieckiego. Kiedy pokonasz kolejne 600 m naszej trasy, obróć rower w lewo i pedałuj dalej, w kierunku miejscowości Nowe Budy. Teraz jedź cały czas prosto, zgodnie z oznakowaniem trasy, aż do momentu, gdy droga asfaltowa gwałtownie skręci w lewo. W tym miejscu kieruj się prosto i zjedź z asfaltu. Po przejechaniu 300 m skieruj rower w prawo i podążaj dalej ulicą Leśną. Dojeżdżasz do skrzyżowania. Tym razem odbij w lewo, a po pokonaniu kolejnych 300 m trasy skręć w prawo, w kierunku miejscowości Budy Józefowskie. Możesz spokojnie korzystać z walorów rowerowej wycieczki i podziwiać mijaną

okolice, ponieważ przed Tobą, dość długi odcinek prostej drogi, prowadzącej przez tę wieś. Pedałuj między zabudowaniami, aż do chwili, gdy dotrzesz do głównej drogi Radziejowice – Grodzisk Mazowiecki. Po Twojej lewej stronie znajduje się Szkoła Podstawowa w Kuklówce Radziejowickiej, której patronem jest Józef Chełmoński. W tym miejscu powinieneś skrócić w lewo. Kiedy przejedziesz 400 m, po drodze przecinając niewielką rzeczkę Pisię Tuczną, zjedź z głównej drogi odbijając w prawo, w ulicę imienia patrona lokalnej szkoły. Właśnie dotarłeś do miejscowości Kuklówka Zarzeczna. To tam mieszkał i tworzył wybitny malarz, którego śladem podążasz. Po chwili, po prawej stronie, mijasz kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej. W 1950 roku, wśród mieszkańców, zrodził się pomysł, aby niedzielna Msza św. była odprawiana w remizie strażackiej z powodu dość dużej odległości od najbliższych kościołów (w Grodzisku Mazowieckim, Radziejowicach czy Jaktorowie). Jednocześnie dojrzał pomysł budowy świątyni. Plac pod jej budowę ofiarowali małżonkowie - Bronisław i Anna Pindor. Pierwszym budynkiem kościelnym był drewniany barak. Uzyskanie zgody na jego budowę było owocem starań wikariusza z parafii św. Anny w Grodzisku Mazowieckim, ks. Józefa Jamińskiego, który za gorliwą pracę duszpasterską przy organizowaniu parafii był prześladowany i trzy lata więziony przez ówczesne władze komunistyczne. W 1952 roku nastąpiło uroczyste odczytanie Dekretu Erygującego Parafię p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Kuklówce, co stało się jej faktycznym początkiem.

10,3 km Kuklówka Zarzeczna - Pomnik ufundowany w hołdzie Józefowi Chełmońskiemu: Po przejechaniu kolejnych metrów trasy docierasz do miejsca, w którym znajduje się pomnik, ufundowany przez mieszkańców miejscowości w hołdzie wielkiemu malarzowi wsi polskiej, Józefowi Chełmońskiemu, w setną rocznicę jego śmierci. Tuż za pomnikiem widoczna jest zabytkowa aleja drzew, prowadząca do dawnej posiadłości malarza. Znajduje się tam modrzewiowy dworek z drugiej połowy XIX wieku wraz z pięknym parkiem. To w tym właśnie miejscu mieszkał i tworzył w latach 1888 – 1914 znany artysta. Powstało tam wiele z jego dzieł m.in. Kaczeńce, Bociany. Obecnie w dworku mieszkają potomkowie Chełmońskiego i miejsce to nie jest udostępniane do zwiedzania. Po chwili odpoczynku wróć do drogi, którą przyjechałeś i pedałuj dalej prosto. Na 12 km szlaku odbij w prawo, w ulicę Nad zalew. Następnie pokonaj skrzyżowanie z ulicą Śródleśną, jadąc dalej prosto. Dopiero po dojechaniu do skrzyżowania z ulicą Spacerową, skróć w nią w lewo. Znajdujesz się w okolicach miejscowości Grzymek, w której na rzece Pisi Tucznnej, co najmniej do lat 60-tych ubiegłego wieku, istniał młyn wodny, korzystający ze spiętrzenia wód rzeki. W późniejszym czasie powstał tam malowniczy zbiornik retencyjny oraz ośrodek rekreacyjny. Obecnie ze zbiornika, znajdującego się po Twojej prawej stronie, korzystają głównie wędkarze. Podążaj cały czas prosto. Następnie skieruj rower w prawo, w stronę przejazdu przez trasę szybkiego ruchu. W tym miejscu, koniecznie zjedź z roweru i zachowaj szczególną ostrożność podczas pokonywania skrzyżowania. Zgodnie z oznaczeniem szlaku, po przejściu przez drogę, kieruj się ponownie prosto. Kiedy znajdziesz się na 14,8 km od początku trasy powinieneś skrócić w lewo, mimo że główna droga odchodzi w przeciwnym kierunku, a znak wskazuje, że jest to droga bez możliwości przejazdu. Kieruj się przed siebie. Po chwili odbij w prawo i zjedź tym samym z asfaltu. Podążaj za oznaczeniami trasy i na rozwidleniu dróg ponownie obróć swój jednoślad, tym razem w lewo. Pedałuj tak, jak prowadzi droga, aż do Pałacu w Grzmiącej.

15,8 km Grzmiąca – Pałac: Właśnie znajdujesz się przy Pałacu w Grzmiącej. Pałac ten powstał w połowie XIX wieku dla Juliana Wilhelma Brunweya, według projektu znanego warszawskiego architekta, Wojciecha Bobińskiego. Jest on obecnie użytkowany przez Wojewódzki Zespół Publicznych Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Warszawie. Budynek jest neorenesansowy, murowany z cegły, otynkowany, czerpiący formę architektoniczną ze wzorów włoskich. Od frontu ozdobiony jest przedsionkiem z dwuspadowym dachem oraz wieżą, a od strony parku posiada obszerny taras. Ogromny park krajobrazowy, położony na skarpie doliny rzeki Pisi Tucznnej, został założony około 1860 roku według projektu Kamila Jamme. Kiedy miniesz bramę wjazdową do pałacu, odbij w lewo w Al. Lipową i pedałuj prosto, aż do skrzyżowania. Pokonaj je przejeżdżając na wprost i wjedź w ulicę Makową. Po raz drugi podczas tej wycieczki czeka cię dłuższy odcinek prostej drogi. Po dotarciu do skrzyżowania, skróć w lewo w ulicę Główną. Pedałuj cały czas prosto w stronę miejscowości Żabia Wola. Dotarłeś do skrzyżowania, na którym skieruj swój rower w prawo.

21,5 km Żabia Wola - Dom Kultury: Jeśli masz ochotę na przerwę, możesz odpocząć przy Domu Kultury w Żabiej Woli, który właśnie mijasz po lewej stronie. Ma on swoją siedzibę w dworku zbudowanym na początku XIX wieku. Po II

wojnie światowej dwór uległ zniszczeniu, a otaczający go park zdewastowano. Generalny remont nieznacznie zmienił jego wygląd zewnętrzny. W tym miejscu mieści się także (Mini) Muzeum Żaby. Zebrana kolekcja figurek powoli staje się największym tego typu zbiorem w Polsce. Muzeum to, nie pobiera żadnych opłat od zwiedzających. Po krótkim odpoczynku wróć do drogi, na której ostatnio się znalazłeś i skręć od razu w prawo. Podążaj ulicą Wiejską, aż do jej końca i skrzyżowania z ulicą Jesionową, na którym odbij w lewo. Kieruj się cały czas prosto, tak jak wskazuje oznaczenie trasy. Po przekroczeniu 25 km od startu docierasz do skrzyżowania z ulicą Chełmońskiego. W tym miejscu powinieneś skręcić w prawo. Teraz pedałuj tak, jak prowadzi droga.

25,5 km Żelechów – Cmentarz: Właśnie dotarłeś do cmentarza w miejscowości Żelechów, na którym został pochowany Józef Chełmoński. Wejdź na jego teren i kieruj się specjalnymi znakami, które zaprowadzą Cię do grobu słynnego malarza. Długoletnia przyjaźń Chełmońskiego z ks. Barnabą Pełką z Parafii Ojrzanowskiej sprawiła, że ostatnią wolą artysty było spocząć na tym właśnie wiejskim cmentarzu, obok grobu przyjaciela. W 2012 roku oba nagrobki zostały odrestaurowane. W centralnej części wsi znajduje się kościół p.w. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny, wybudowany w połowie XVI wieku. W jego wnętrzu znajduje się m.in. ołtarz główny pochodzący z 1771 roku, renesansowa płyta nagrobkowa rycerza Kacpra Mińskiego z około 1570-1580 roku, a także barokowa ambona, bogato zdobiona rzeźbami ewangelistów.

Wróć na miejsce startu tą samą drogą lub wykorzystaj dołączoną mapę i opracuj własną trasę powrotną. Po tak udanej wycieczce, proponujemy skorzystanie z oferty Kompleksu Basenów Termalnych w Mszczonowie.

Gwarantujemy, że nasza woda termalna zapewni Ci oczekiwany relaks.